

Beleidskader

Toezicht & Handhaving Sociaal Domein
2017 - 2020

Gemeente Hellendoorn

September 2017

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Begrippenkader en definities	4
2.1 Algemeen.....	4
2.2 Wmo 2015 en Jeugdwet.....	4
2.3 Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004.....	6
3. Toezicht en handhaven in het sociaal domein	7
3.1 Hoogwaardig Handhaven	7
3.2 Hoogwaardig handhaven in de gemeente Hellendoorn: doelstelling en accenten	8
3.2.1 Preventief handhaven	8
3.2.2 Algemene beleidsuitgangspunten – gebaseerd op Hoogwaardig Handhaven	9
3.3 Algemene conclusies: wettelijke grondslagen	9
3.4 Knelpunten vanuit de praktijk	12
3.5 Beleidsambities	13
3.6 Cirkel van naleving in het sociaal domein van Hellendoorn	14
4. Activiteitenplan 2017 – 2020	15

1. Inleiding

De decentralisaties in het sociaal domein leiden tot grote veranderingen in de manier van werken van gemeenten. Niet de uitkeringen en voorzieningen, maar de eigen kracht van inwoners en hun omgeving staat centraal. We hebben nieuwe taken gekregen die we moeten uitvoeren met minder geld dan hier voorheen voor beschikbaar was. Er zijn nieuwe doelgroepen, uitkeringen en voorzieningen bij gekomen die vaak in relatie staan met elkaar. Het is een grote uitdaging om de decentralisaties in goede banen te leiden. De naleving van wetten en regels vormt een integraal onderdeel hiervan.

Na de decentralisaties gaat het om aanzienlijk meer geld en doelgroepen dan voorheen, waardoor ook de reikwijdte van de handhaving steeds groter wordt. Om belangen van kwetsbare inwoners te beschermen, zijn fraudepreventie en handhaving cruciaal.

In de transitiefase lag de nadruk op het organiseren van de nieuwe taken. Nu de uitvoering op stoom is, komen bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 en de Jeugdwet toezicht, handhaven en naleving steeds meer in beeld. De Participatiewet was hier al bekend mee vanuit de oude situatie met de Wet werk en bijstand (Wwb). Het is nu gewenst om het perspectief op rechtmatigheid en doelmatigheid te verbreden naar het gehele sociaal domein. Want misbruik en het niet naleven van regels en wetten zetten het draagvlak voor maatschappelijke solidariteit onder druk.

De komende jaren staan in het teken van het transformatieproces. Om het Beleidsplan Toezicht & Handhaving Sociaal Domein in het juiste perspectief te plaatsen is het belangrijk enig inzicht te geven aan de beleidskaders die hieraan ten grondslag liggen. Binnen de kadernota's Wmo en Jeugdhulp (2015-2019) is beschreven dat we als gemeente inzetten op het versterken van de eigen regie in het gezin en de directe woonomgeving, problematiek zoveel mogelijk lokaal aanpakken en vanuit een zorgstructuur inzetten op preventie en vroegsignalering.

De belangrijkste stap in het vormen van een Beleidsplan Toezicht & Handhaving is het leggen van integrale verbanden binnen het sociaal domein.

Met dit beleidskader wordt invulling gegeven aan het toezicht- en handhavingsbeleid (zowel recht- als doelmatig) binnen het sociaal domein. Deze invulling werkt fraudepreventief. Om op deze manier "ontschot" te werk te gaan is aandacht voor de verschillen in wetgeving en regionale samenwerking onontbeerlijk. Hiermee wordt ook duidelijk dat de Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 op een essentieel aantal punten verschilt van de Wmo 2015 en Jeugdwet. Op het gebied van toezicht en handhaving vinden we het belangrijk dat er regionaal, waar mogelijk, eenheid uitgestraald wordt naar onze inwoners/cliënten. In de ontwikkeling van dit beleidskader is dan ook de afstemming gezocht met gemeenten uit Twente (Samen14/OZJT), Salland en met de Sociale Recherche Twente (SRT).

Dit beleidskader leidt tevens tot een activiteitenplan voor de periode 2017 t/m 2020.

Hellendoorn,

September 2017

Maatschappelijke opgave Kadernota Wmo 2015 - 2019

"We zullen anders en innovatiever moeten gaan werken: meer gebruik van de zelfredzaamheid van inwoners, van de kracht van de samenleving, meer integraal werken, beter gebruik van nabije voorzieningen en meer sturen op resultaat. Kortom: een transformatie".

2. Begrippenkader en definities

Om invulling te kunnen geven aan het toezichts- en handhavingsbeleidskader is het van belang begrippen en definities te omschrijven. Deze definiëring komt grotendeels overeen voor de Jeugdwet en de Wmo 2015, maar kent een andere voor de Participatiewet. Het onderscheid is van belang.

Belangrijk te vermelden is dat er met name v.w.b. de fraudedefinitie een groot verschil bestaat binnen de Participatiewet en Wmo 2015/Jeugdwet.

2.1 Algemeen

Wij

Dit betreft de gemeente Hellendoorn als geheel. Formeel kan dit het college, de raad en/of een uitvoerende medewerker zijn.

Inwoner en cliënt

Beide begrippen worden gebruikt in dit stuk. Het gaat om een inwoner in algemene zin en om een cliënt wanneer er sprake is van een voorziening en/of uitkering. Hiermee wordt aangesloten bij de gebruikte terminologie in de praktijk.

Toezicht

Het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren.

Handhaving

Het toepassen van (of dreigen met) bestuursrechtelijke (sanctie)middelen om te bereiken dat de algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften worden nageleefd.

2.2 Wmo 2015 en Jeugdwet

Persoonsgebonden budget (PGB)

Een persoonsgebonden budget is een budget dat naar eigen inzicht kan worden besteed aan de zorg/voorziening die men denkt nodig te hebben. Men kiest zelf van welke zorgverleners en begeleiders men hulp krijgt/van welke aanbieder met de voorziening afneemt. Personen die een pgb ontvangen, kopen op deze manier hun eigen zorg/voorziening in. Dit wordt wel beperkt door de kaders van de verplichtingen die zijn opgelegd in de beschikking.

Voor PGB's verstrekt vanuit de Wmo wordt onderscheid gemaakt in:

- PGB-alfa: cliënten kopen huishoudelijke hulp in via een alfahulp, maar laten zich ondersteunen bij de uitvoering van werkgeverstaken.
- PGB te onderscheiden in:
 - hulpmiddelen;
 - woonvoorzieningen;
 - vervoersvoorzieningen;
 - huishoudelijke ondersteuning;
 - ondersteuning zelfstandig leven (OZL);
 - ondersteuning maatschappelijke deelname (OMD);
 - Vervoer bij ondersteuning maatschappelijke deelname (OMD)
 - kortdurend verblijf.

Binnen Jeugd is er sprake van de volgende varianten:

- Ondersteuning zelfstandig leven;
- Ondersteuning maatschappelijke deelname;
- Kortdurend verblijf;
- Vervoer bij ondersteuning maatschappelijke deelname;
- Naschoolse dagbehandeling licht verstandelijk gehandicapt;
- Jeugd GGZ.

Zorg in Natura (ZiN)

Zorg in natura is de zorg, begeleiding, hulp of voorzieningen die een cliënt nodig heeft via een instelling of leverancier die een contract heeft met de gemeente. Voorbeelden zijn een instelling voor thuiszorg, een centrum voor dagopvang of een leverancier van hulpmiddelen.

Toezicht

Het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren.

In de handreiking "Fraudepreventie en naleving Wmo 2015 en Jeugdwet" (VNG, april 2016) wordt het volgende begrippenkader beschreven, tevens een omschrijving van de verschillende soorten fraude:

Onrechtmatigheden: het (on)bewust onrechtmatig in rekening brengen van zorg, omdat de declaratie niet overeenkomt met de (mate van) geleverde zorg of omdat de zorg onterecht wordt gedeclareerd.

Te onderscheiden in:

Fouten

Waarbij regels als gevolg van onduidelijkheid of vergissingen onbedoeld worden overtreden

Fraude

Waarbij opzettelijk en doelbewust in strijd met de regels wordt gehandeld met het oog op eigen of andermans (financieel) gewin.

Drie elementen vanuit de Taskforce Integriteit Zorgsector¹

- Financieel verkregen voordeel
- Overtreden van regels
- Opzettelijk en misleidend handelen

Oneigenlijk gebruik: een declaratie is juist naar de letter van de wet, maar druist in tegen de geest van de wet.

Ondoelmatig/ongepast gebruik: een declaratie is in overeenstemming met geleverde ondersteuning en/of jeugdhulp, maar is niet noodzakelijk en/of effectief. Er is sprake van overbehandeling (verspilling) of juist onderbehandeling.

¹ Samenwerkende (overheids)organisaties. Doel van de taskforce is het verbeteren van preventie en het detecteren en terugdringen van zorgfraude. De directie Opsporing werkt bij de aanpak van fraude in de zorg ook samen met andere partners zoals de Nationale Politie.

2.3 Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004

We helpen inwoners wanneer zij (tijdelijk) niet in staat zijn om in hun eigen inkomen te voorzien met een bijstandsuitkering. Hier hoort ook een re-integratie of participatieaanbod bij. Daar staan wel verplichtingen tegenover: cliënten zijn verplicht werk te zoeken en te aanvaarden, mee te werken aan hun re-integratie en desgevraagd een tegenprestatie te leveren. Ook moeten ze zich houden aan de algemene omgangsvormen. Wij ondersteunen cliënten bij het naleven van die verplichtingen. Dat is niet vrijblijvend: verwijtbaar niet naleven van de arbeids- en re-integratieverplichtingen moet worden bestraft met een maatregel. Dit is wettelijk verankerd.

Inlichtingenplicht

Mededeling op verzoek of onverwijld uit eigen beweging van feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op arbeidsinschakeling of het recht op bijstand. Het schenden van de informatieplicht wordt onder de Participatiewet aangemerkt als fraude. Hiermee wordt afgeweken van definitie zoals gehanteerd bij de Wmo en Jeugdwet.

Inlichtingenplicht rechtmatigheid bestuurlijke boete

De bestuurlijke boete is in 2013 opnieuw ingevoerd. Dit houdt in dat bewuste schending van de inlichtingenplicht zwaarder wordt bestraft. De boete bedraagt maximaal 100% van het netto benadelingsbedrag, wanneer aangetoond kan worden dat betrokkene bewust de benodigde informatie niet of niet tijdig heeft verstrekt. Deze is n.a.v. een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) genuanceerd in opzet, grove schuld, normale verwijtbaarheid en verminderde verwijtbaarheid. Hier is een landelijk vastgesteld normenkader met percentages van toepassing. Ook kan er worden besloten om te volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing, voor zover het niet nakomen van de inlichtingenplicht niet opnieuw heeft plaatsgevonden binnen een periode van 2 jaar. Wij vinden het belangrijk elke individuele situatie zorgvuldig te behandelen. Dit kan in de praktijk leiden tot maatwerkafspraken binnen de geldende wet- en regelgeving.

Strafrechtelijke vervolging

De bestuurlijke boete wordt niet opgelegd als de fraudeur strafrechtelijk wordt vervolgd. Het Openbaar Ministerie gaat echter in principe pas over tot strafrechtelijke vervolging bij een benadelingsbedrag vanaf € 50.000,-. Bij het opleggen van een boete moet het evenredigheidsbeginsel worden toegepast. Het volgen van jurisprudentie is hierbij van belang.

Verplicht terugvorderen en verrekenen

Met ingang van 1 januari 2013 is het terugvorderen van ten onrechte verstrekte bijstand als gevolg van schenden van de inlichtingenplicht (fraudevordering) een verplichting (artikel 58, lid 1 Participatiewet). Dit betekent dat er geen vrijheid is om zelf te bepalen hoe er met terugvordering van verwijtbare vorderingen omgegaan wordt. We mogen formeel geen medewerking verlenen aan een schuldregeling als er een vordering is ontstaan door schending van de inlichtingenplicht en hiervoor een boete is opgelegd dan wel aangifte is gedaan op grond van het Wetboek van Strafrecht. Wij vinden het belangrijk elke individuele situatie zorgvuldig te behandelen. Dit kan in de praktijk leiden tot maatwerkafspraken binnen de geldende wet- en regelgeving.

Verordening

Op grond van artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel a en d, artikel 8b en artikel 18, vijfde lid van de Participatiewet en artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen is er een verordening opgesteld, te weten: "Verordening bestrijding misbruik, maatregelen en boeten Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Helendoorn 2015".

In deze verordening zijn verordeningsplichtige onderwerpen uit de wet bijeen gebracht. Het gaat hier om:

- Een verordening gericht op de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet (artikel 8a van de wet);
- Een verordening waarin is aangegeven op welke wijze de uitkering wordt verlaagd als niet aan de verplichtingen, uitgezonderd de inlichtingenverplichting, wordt voldaan (artikel 8, eerste lid onder a van de wet);
- Een verordening waarin is geregeld hoe moet worden omgegaan met een recidiveboete, op te leggen bij schending van de inlichtingenverplichting (artikel 8, eerste lid onder d van de wet)

3. Toezicht en handhaven in het sociaal domein

Het sociaal domein is constant in beweging. Dit betekent dat ook toezicht en handhaving van deze regels meebewegen. Dit is meer dan alleen straffend optreden tegen mensen die de regels hebben overtreden. Het is ook een middel om naleving van de rechten en plichten van een cliënt te bevorderen. Worden de regels niet nageleefd, dan dient er handhaving plaats te vinden.

Het landelijke stelsel van sociale voorzieningen is een uiting van maatschappelijke solidariteit. Dat functioneert alleen met een stevig maatschappelijk draagvlak. Misbruik en oneigenlijk gebruik van sociale voorzieningen ondermijnen die solidariteit. Inwoners moeten kunnen rekenen op een doelmatige en rechtmatige besteding van belastinggelden en collectief opgebrachte premies. Toezicht en handhaving levert daarom een bijdrage aan de solidariteit die aan de basis voor ons sociale voorzieningen stelsel ligt.

Handhaven begint feitelijk aan "de poort".

We moeten in staat zijn om onrechtmatigheden, oneigenlijk gebruik en fraude te voorkomen, op te sporen en te bestrijden. Toezicht en handhaven is hierbij een beleidsinstrument, bedoeld om maatschappelijke solidariteit in het sociale domein te ondersteunen.

In het bijzonder gaat het daarbij in het sociaal domein om het bereiken van:

- een volledige, rechtmatige en doelmatige uitvoering van de Participatiewet, Wmo en Jeugdwet;
- het bevorderen van de spontane nalevingsbereidheid van wet- en regelgeving door kwalitatief goede communicatie en dienstverlening;
- het voorkomen en beperken van fraude en oneigenlijk gebruik van de voorzieningen.

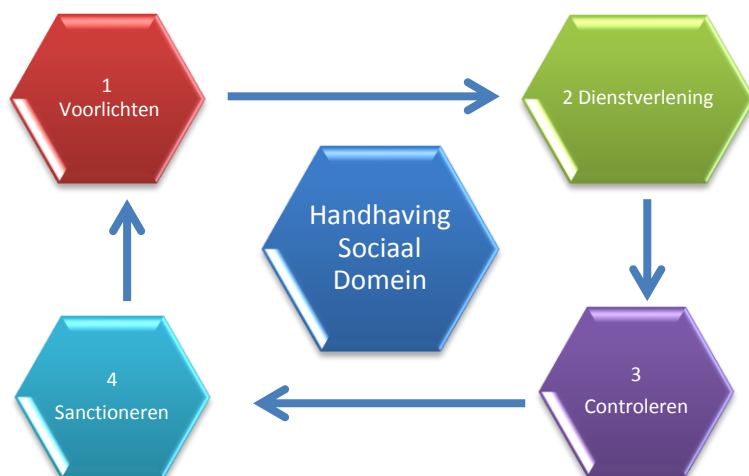
Het gaat hierbij om alle beleidsinspanningen en uitvoeringsactiviteiten om het naleven van wet- en regelgeving van uitkeringen en voorzieningen te bewerkstelligen.

3.1 Hoogwaardig Handhaven

Het handhaven van regels en wetten is geen doel op zich. Het doel is dat inwoners zich zoveel mogelijk op eigen kracht redden in de samenleving, hierbij is handhaving een middel. Bij het handhaven van de Wwb, de voorloper van de Participatiewet, is het concept Hoogwaardig Handhaven ontwikkeld. De kern daarvan is de cirkel van naleving. Deze cirkel bestaat uit vier visie-elementen die handvatten bieden voor een integraal handhavingsproces. Dit concept kan ook integraal voor de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet gehanteerd worden, met oog voor de verschillen in wetgeving. Dit betreft de volgende visie-elementen:

1. De inwoner goed en gericht te *informer*en over zijn rechten en plichten en de gevolgen van het niet naleven daarvan;
2. Onze *dienstverlening* optimaliseren, zodat we de eigen kracht van inwoners nog beter kunnen benutten;
3. Gericht en snel te *onderzoeken* of de cliënt zijn verplichtingen nakomt;
4. Daadwerkelijke te *sanctioneren* bij verwijtbare gedragingen.

Het in onderlinge samenhang inzetten van deze elementen geeft het beste resultaat. De kracht van de methode is de combinatie van **preventieve** (voorlichten en dienstverlening) en **repressieve** (controle en sanctionering) elementen. Deze benadering heeft als doel om de spontane nalevingsbereidheid van inwoners die een beroep doen op voorzieningen te bevorderen. Kort gezegd betekent dit dat inwoners uit zichzelf de voor hen geldende regels zullen volgen.

Figuur 1. Cirkel van Naleving

3.2 Hoogwaardig handhaven in de gemeente Hellendoorn: doelstelling en accenten

In het kader van ontschotting en integraal werken willen we binnen de gemeente Hellendoorn één gezamenlijke visie op het gebied van handhaving en fraudepreventie binnen het sociaal domein. Handhaving van alle rechten en plichten vanuit één gedeelde visie helpt om het gedrag van de inwoners positief te beïnvloeden en zo de spontane nalevingsbereidheid te stimuleren. We hebben steeds dezelfde kernboodschap aan de inwoners: "We bieden ondersteuning als dat écht nodig is. We maken afspraken over die ondersteuning. En we houden elkaar aan die afspraken." Dat geldt voor iemand die beroep doet op een bijstandsuitkering, maar die principes gelden ook als iemand een voorziening krijgt in het kader van de Wmo 2015 of de Jeugdwet.

Hieruit vloeit voort dat handhaving niet op zichzelf mag staan. Handhaving is een vanzelfsprekend onderdeel en stevig verankerd in de totale dienstverlening van de organisatie. Dit betekent dat handhaving een **integrale verantwoordelijkheid** is geworden. Hoe meer aan deze voorwaarden wordt voldaan, hoe effectiever het handhavingsbeleid zal zijn.

Vanuit de Participatiewet zijn we al langer bekend met handhaving en fraudepreventie. Uitgangspunt is dan ook om zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande structuren en werkprocessen. Binnen dit beleidskader wordt specifiek aandacht gegeven aan de vier visie-elementen vanuit de cirkel van naleving. Dit betekent een combinatie van preventieve en repressieve instrumenten waarbij de nadruk op de preventieve instrumenten komt te liggen.

3.2.1 Preventief handhaven

Bij preventief handhaven draait het om het volgende: inwoners helpen om zich aan de regels te houden, door hen te informeren over hun rechten en plichten en het aanbieden van passende dienstverlening. Toezicht en handhaven (aan de poort) is een taak van iedere medewerker die klantcontact heeft, maar kan ook door een inwoner worden gesignaleerd. Fraudesignalen moeten

Doelstelling:

"We willen dat gemeenschapsgelden rechtmatig en doelmatig worden ingezet als onderdeel van de gemeentelijke dienstverlening. Dit bereiken we door de focus te leggen op toezicht en handhaving aan de poort (preventief handhaven), voorkomen is immers beter dan genezen. Hierbij zijn de uitgangspunten vanuit hoogwaardig handhaven van toepassing."

zo vroeg mogelijk opgemerkt worden zodat oneigenlijke instroom, sancties en vorderingen zoveel mogelijk voorkomen worden. Het bevorderen van de spontane nalevingsbereidheid begint bij het duidelijk en op maat informeren over rechten en plichten bij een uitkering en/of voorziening. Volledig voorlichten leidt tot transparantie en nalevingsbereidheid en verkleint de kans op vergissingen, onwetendheid en (semi-)bewuste regelovertreding. Repressie blijft hier vanzelfsprekend wel een instrument. We leggen hierbij de focus op de preventieve kant: "de bedoeling" van de uitkering en/of voorziening.

3.2.2 Algemene beleidsuitgangspunten – gebaseerd op Hoogwaardig Handhaven

1. Onze inwoners/cliënten worden goed voorgelicht over de rechten en plichten behorende bij een uitkering en/of voorziening: de nadruk ligt op preventie.
2. Gecontracteerde zorgaanbieders (zorg in natura) en zorgverleners via een PGB worden goed voorgelicht over het (regionale) toezicht- en kwaliteitskader waaraan zij moeten voldoen.
3. Er is sprake van een snelle en heldere procedure bij de aanvraag van een voorziening en/of uitkering, waarbij zo efficiënt mogelijk gewerkt wordt en veranderingen tijdig worden aangekondigd.
4. We bieden onze inwoners/cliënten dienstverlening op maat binnen de wettelijke en lokale kaders, waar mogelijk regionaal geüniformeerd.
5. Onze medewerkers (met klantcontact) zijn deskundig op het gebied van toezicht en handhaving en in staat op basis van signaalsturing en/of controlesturing fraudesignalen op de juiste manier op te pakken en/of door te geleiden. Dit is onlosmakelijk verbonden met het werkproces.
6. Indien noodzakelijk: de regels en mogelijkheden om te sanctioneren (repressie) zijn duidelijk en worden correct toegepast in de praktijk.

Vanuit de beleidsuitgangspunten is het wenselijk om inzicht te geven in de wettelijke en lokale bepalingen bij de Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004, de Wmo 2015 en de Jeugdwet. In de bijlage van dit document wordt aan de hand van hoogwaardig handhaven en de cirkel van naleving de Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004, Wmo 2015 en de Jeugdwet nader uitgewerkt en onderbouwd.

3.3 Algemene conclusies: wettelijke grondslagen

Vanuit de drie wetten binnen het sociaal domein binnen de lokale situatie is onderstaand schema opgesteld met daarin de taken en/of verantwoordelijkheden beschreven.

Na analyse van de verschillende wetgeving en lokale verordeningen kan tot de conclusie worden gekomen dat de Participatiewet op een cruciaal aantal punten verschilt van de Wmo 2015 en Jeugdwet. De Participatiewet heeft schending van de informatieplicht en arbeids- en re-integratieverplichtingen opgenomen in de wettelijke bepalingen. Hiermee is sprake van een wettelijke basis voor het uitvoeren van een sanctie. De Wmo 2015 en Jeugdwet kent dergelijke bepalingen niet. De sanctie blijft hier beperkt tot het terugvorderen en/of verrekenen. Aangifte is wel mogelijk, hiermee is het reguliere strafrechtregime van toepassing. Indien noodzakelijk wordt er vanzelfsprekend aangifte gedaan.

**De
Participatiewet/IOAW/IOAZ/
Bbz 2004 kent een wettelijke
grondslag voor een sanctie, de
Wmo 2015 en de Jeugdwet
kent dergelijke bepalingen
niet.**

Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004	Wmo 2015	Jeugdwet
<p>Wettelijke verankering handhaving en fraudepreventie (eventueel uitgewerkt in verordening)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inlichtingenplicht (art. 17 Participatiewet) • Bestuurlijke boete • Verplicht terugvorderen en verrekenen (art. 58 Participatiewet) • Verordening met bestrijding misbruik/oneigenlijk gebruik, verlaging uitkering bij schending inlichtingenplicht, recidiveboete (art. 58 Participatiewet) • Verplichte sanctie(s) bij het schenden van arbeidsverplichtingen (art. 8, 18 en 58 Participatiewet) 	<p>Wettelijke inlichtingenplicht (art. 2.3.8 en 2.3.9 Wmo 2015) en verplichting om mee te werken aan onderzoek. Bij schending van de inlichtingenplicht is er <u>niet automatisch</u> sprake van fraude. Opzet moet worden aangetoond door de gemeente (art. 2.1.3 Wmo 2015)</p> <p>Terugvordering mogelijk, sanctioneren niet (art. 2.4.1 Wmo 2015).</p>	<p>Wettelijke inlichtingenplicht en verplichting om mee te werken aan onderzoek. Bij schending van de inlichtingenplicht is er <u>niet automatisch</u> sprake van fraude. Opzet moet worden aangetoond door de gemeente.</p> <p>Terugvordering mogelijk, sanctioneren niet.</p>
<p>Schending informatieplicht/inlichtingenplicht wordt aangemerkt als fraude (art. 17 Participatiewet)</p>	<p>Wettelijke verankering: gemeente verantwoordelijk voor bepaling van toezichthouder én naleving van de wet</p>	<p>Handhavingstoezicht wettelijk verankerd: verschillende inspecties verantwoordelijk</p> <p>Bij de Jeugdwet is er sprake van landelijk risicogebaseerd toezicht (art. 9.1 Jeugdwet). Dit landelijke toezicht wordt uitgevoerd door de Inspectie Jeugdzorg (IJZ), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ):</p> <p>De Inspectie Jeugdzorg houdt al toezicht op delen van het jeugd domein en werkt daarbij nauw samen met de IGZ en de IVenJ.</p> <p>De Inspectie voor de Gezondheidszorg houdt, net als voorheen, toezicht op de jeugdgezondheidszorg, de jeugdggz en jeugd met een beperking. Deze zorgvormen komen als jeugdhulp onder de Jeugdwet te vallen.</p> <p>De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen.</p>
<p>Werkproces op basis van hoogwaardig handhaven en de cirkel van naleving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorlichting inlichtingenplicht • Signaalsturing • Inzet verkeerslichtenmodel • Internetonderzoek 	<p>Gemeente verantwoordelijk voor kwaliteit en toezicht bij PGB's</p> <p>SVB heeft de modelovereenkomst aangepast.</p>	<p>Gemeente verantwoordelijk voor kwaliteit en toezicht bij PGB's (art. 2.9 Jeugdwet)</p> <p>SVB heeft de modelovereenkomst aangepast.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Huisbezoek • Bijstandsvergelijkingen • Formulier onderzoeken • Signaalonderzoeken • Debiteurencontrole • Sociale Recherche Twente 		
	<p>Collegebesluit 9 december 2014: calamiteitentoezicht geregeld (clustermanager Samenleving)</p>	<p>Wettelijke en lokale verankering van terugvordering/verrekening van een voorziening en/of PGB. <u>Geen boete en/of sanctie mogelijk (art. 8.1.2, 8.1.3, 8.1.4 Jeugdwet).</u></p>
	<p>BC OZJT 25 januari 2017: toezicht en kwaliteit Wmo regionaal (incl. PGB), met uitzondering van handhavingstoezicht (hoofdstuk 6 Wmo 2015).</p>	
	<p>Wettelijke en lokale verankering van terugvordering/verrekening van een voorziening en/of PGB. <u>Geen boete en/of sanctie mogelijk.</u></p>	

3.4 Knelpunten vanuit de praktijk

Om adequaat uitvoering te kunnen geven aan het toezicht- en handhavingsbeleid moeten er heldere processen en randvoorwaarden zijn. Binnen de gemeente Hellendoorn is er op dit moment sprake van een aantal knelpunten als gevolg van de nieuwe taken en verantwoordelijkheden (autonome ontwikkelingen) die gepaard zijn gegaan met de invoering van Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004, Wmo 2015 en de Jeugdwet. Deze knelpunten worden hieronder benoemd.

- Op dit moment is er sprake van toezicht en kwaliteit van de Jeugdwet op landelijk niveau. Hiervoor zijn de samenwerkende inspecties te weten de Inspectie Jeugdzorg, Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Veiligheid & Justitie. Daarnaast is er regionaal in OZJT/Samen14 verband sprake van contractbeheer voor de lopende overeenkomsten met aanbieders van jeugdzorg. Er is daarnaast behoefte om het kwaliteitstoezicht en handhavingstoezicht, zowel op aanbieder als cliëntniveau, lokaal verder in te regelen om de principes van hoogwaardig handhaven optimaal te kunnen toepassen. Het kwaliteitstoezicht zal regionaal worden benaderd in OZJT/Samen14 verband, conform ook het kwaliteitstoezicht van de Wmo 2015 (januari 2017 besloten).
- Met het voorstel van 9 december 2014 is het calamiteitentoezicht voor de Wmo 2015 belegd bij de clustermanager Samenleving. Door middel van rechtsopvolging van de Wmo 2007 is de Sociale Recherche Twente de toezichthouder op het gebied van handhaving. Het is wenselijk nu het handhavingstoezicht van de Wmo 2015 ook formeel te beleggen bij de Sociale Recherche Twente.
- De Sociale Recherche Twente is op dit moment gefaciliteerd voor het handhavingstoezicht voor de Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 en de Wmo 2007. Om het handhavingstoezicht van de Wmo 2015 en Jeugdwet mogelijk te maken is er mogelijk sprake van urenuitbreiding.
- De afgelopen jaren is gewerkt met het Controleplan 2014 ten behoeve van de jaarlijkse accountantscontrole. Het Controleplan 2014 is met name gericht op de Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 en de Wmo 2007 en heeft een actuele versie.
- Een landelijk erkend knelpunt is het bepalen van de doelmatigheid van de uitkering en/of voorziening. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de zij-instroom. Dit zijn indicaties gesteld door verwijsbevoegde derden van de Jeugdwet (bijv. de huisarts). Dit heeft invloed op de benodigde accountantsverklaring van de gemeentelijke jaarrekening. Een actueel controleplan kan hierin (grotendeels) voorzien.
- Vanuit het Controleplan 2014 was er sprake van een structuur voor meldingen van fraudesignalen. Deze was met name gericht op de Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 en op de Wmo 2007. De huidige ontwikkelingen met de Wmo 2015 en de Jeugdwet vragen om een vernieuwde structuur waar zowel in- als extern fraudesignalen gedeeld kunnen worden. Veel genoemd hierbij is een "signaleringsoverleg" of een "vergrootglasoverleg" (VNG).
- Door de invoering van de Wmo 2015 en de Jeugdwet en aanpassingen van de Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 zijn werkprocessen zowel juridisch als inhoudelijk verouderd, niet op elkaar afgestemd en/of in bepaalde situaties niet geschikt om hoogwaardig handhaven toe te passen.
- De afgelopen jaren is volop ervaring opgedaan met de constructie van een pgb. Bij bijv. pgb-alfa zijn hier goede ervaringen rondom toezicht. Deze ervaringen vragen om een herijking van de randvoorwaarden en werkprocessen wanneer sprake is van een pgb bij Wmo maatwerkvoorzieningen of jeugdhulp.
- De invoering van de Wmo 2015, Jeugdwet en de Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 betekende een flinke vermeerdering van het aantal taken en verantwoordelijkheden. De kennis rondom toezicht en handhaving bij de individuele medewerkers is daarom niet up-to-date. Periodieke scholing vanuit de principes hoogwaardig handhaven is wenselijk.
- De algemene en specifieke voorlichting is door de invoering van de Wmo 2015, Jeugdwet en Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 niet up-to-date. Doorlopende adequate voorlichting is noodzakelijk vanuit de principes van hoogwaardig handhaven.

- De gemeente Hellendoorn kent een algemeen terugvorderings- en verhaalbeleid. In het kader van individueel maatwerk is het wenselijk om terugvordering- en verhaal “op maat” in te richten.

3.5 Beleidsambities

Vanuit onze visie op toezicht en handhaving, gebaseerd op hoogwaardig handhaven, zijn er algemene beleidsuitgangspunten beschreven. In aanvulling daarop hebben we – mede ingegeven door de knelpunten - de volgende beleidsambities:

- Het lokaal uniformeren van handhavingstoezicht binnen de Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004, Wmo 2015 en Jeugdwet;
- Het – in navolging van de Wmo 2015 – het toezicht op kwaliteit van de Jeugdwet positioneren²;
- Doorlopend algemeen en specifiek voorlichten van inwoners en cliënten over rechten en plichten via een herkenbaar (digitaal) punt;
- Een helder en waar mogelijk geüniformeerd werkproces Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004, Wmo 2015 en Jeugdwet met als gevolg fraudealerte medewerkers en waar mogelijk onderlinge informatieoverdracht. Een helder werkproces leidt tevens tot een degelijke interne controle als basis voor de jaarlijkse accountantscontrole;
- Duidelijke (rand)voorwaarden bij een PGB, waarbij zorg in natura de voorkeur heeft. De voorkeur gaat uit naar een persoonlijk gesprek met zowel cliënt (PGB houder) als de zorgverlener om het ondersteuningsplan te kunnen beoordelen (model gemeente Enschede). De regie op het verstrekte PGB wordt hiermee vergroot;
- Een zo volledig mogelijk aanbod van zorg en ondersteuning (zorg in natura) bij de inkoop van Wmo 2015/Jeugd voorzieningen vanaf 1-1-2019;
- Toezicht en handhaven aan de poort is integraal onderdeel van het werkproces en medewerkers zijn hierin deskundig;
- Regievoering over zowel de doel- als/of de rechtmatigheid vanaf het moment van aanvraag tot uitstroom;
- Bij vermoedens van fraude wordt 3D-breed gespecialiseerde ondersteuning ingezet (Sociale Recherche Twente);
- Het realiseren van een herkenbaar punt om (fraude)signalen te delen (“tipregistratie”), zowel in- als extern;
- Terugvordering en verhaal (Terugvordering Op Maat) als integraal onderdeel van het handhavingsproces.

² Het positioneren van het kwaliteitstoezicht heeft sterke raakvlakken met de ontwikkelingen binnen Samen14/OZJT en zal in eerste instantie regionaal worden benaderd.

3.6 Cirkel van naleving in het sociaal domein van Hellendoorn

Onze algemene beleidsuitgangspunten en ambities sluiten aan bij de vier onderdelen uit de cirkel van naleving, namelijk: voorlichten, optimaliseren van dienstverlening, controleren en waar nodig sanctioneren. Dit leidt tot het volgende overzicht:

4. Activiteitenplan 2017 – 2020

Om invulling te geven aan het beleidskader Toezicht & Handhaving Sociaal Domein is onderstaand activiteitenplan opgesteld voor de periode 2017 t/m 2020. De activiteiten zijn aan de hand van geprioriteerde thema's ingedeeld. Het gaat zowel over het herijken van bestaande activiteiten als de ontwikkeling van nieuwe activiteiten.

<i>Thema</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Streefdatum</i>
1. Toezichthoudende rol	<ul style="list-style-type: none"> - Sociale Recherche Twente (SRT) aanwijzen als toezichthouder handhaving voor Jeugd en Wmo 2015 - Controle aan de poort <ol style="list-style-type: none"> 1. Afzien van de afvraag 2. Gebruik van fraudekompas (naleving.net) 3. Inzet verkeerslichtenmodel 4. Inzet vervolgonderzoek/ signaalonderzoeken bij SRT - Themacontroles Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004, Jeugd en Wmo 2015 	1-10-2017 Doorlopend Jaarlijks in overleg met Sociale Recherche Twente
2. Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> - Aanschaf applicatie, bij voorkeur "Antwoord op" <ol style="list-style-type: none"> 1. Herijking algemene voorlichting en formulieren Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 / Jeugd / Wmo 2015 2. Ontwikkeling specifieke voorlichting en formulieren Jeugd en Wmo 2015 3. Herijking specifieke voorlichting en formulieren Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 4. Aansluiting bij KCC/Zaakgericht werken 5. Communicatie met zij-instroom (door verwijzbevoegde derden) 	1-1-2018 en doorlopend 1-7-2018 en doorlopend 1-7-2018 en doorlopend
3. PGB	Intern proces: <ul style="list-style-type: none"> - Herijking werkproces bij aanvraag PGB - Invoering gesprek met zorgverlener en aanvrager als standaard bij aanvraag PGB. Definiëring onderscheid hulp geboden door professional / niet-professional - Herijking Wmo-besluit en Wmo-verordening op thema PGB Extern proces: <ul style="list-style-type: none"> - Herijking proces gegevensuitwisseling met SVB - Materiele controle zorgovereenkomsten 	1-1-2019 ³ 1-1-2019
4. Deskundigheidsbevordering / scholing	Scholing medewerkers met klantcontact op fraudealertheid <ul style="list-style-type: none"> - Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 - Jeugdwet - Wmo 2015 	Voor 1-1-2018 Jaarlijks herhalen
5. Interne controle	<ul style="list-style-type: none"> - Herijking intern controleplan 2014 a.d.h.v. handreiking I-Sociaal Domein en verbreden naar Jeugd en Wmo 2015 - Inrichting op basis van accountantscontrole / afspraken met accountant 	1-1-2018 en doorlopend 1-1-2018 1-1-2019
6. Verordeningen en bijbehorende formulieren	<ul style="list-style-type: none"> - Herijking verordening Participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz 2004 - Herijking verordening Wmo - Herijking verordening Jeugd 	1-1-2019 of zoveel eerder dat wettelijk of vanwege inkoop noodzakelijk is.
7. Debiteurenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> - Analyse debiteurenbestand - Invoering van bij voorkeur Terugvordering Op Maat (TOM) als instrument 	1-7-2019 1-1-2020

³ In totaliteit gereed op 1-1-2019, conform ook de nieuwe inkoop Jeugd/Wmo maatwerkvoorzieningen.